

Občané o americké radarové základně v ČR

Technické parametry

Výzkum:	Naše společnost 2007, v07-04
Realizátor:	CVVM, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.
Projekt:	Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.
Termín terénního šetření:	2. – 9. 4. 2007
Výběr respondentů:	Kvótní výběr
Kvóty:	Region (Oblasti NUTS 2), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání
Zdroj dat pro kvótní výběr:	Český statistický úřad
Reprezentativita:	Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let
Počet dotázaných:	1011
Metoda sběru dat:	Osobní rozhovor tazatele s respondentem
Výzkumný nástroj:	Standardizovaný dotazník
Otázky:	PM.104a, PM.108a
Zveřejněno dne:	24. dubna 2007
Zpracoval:	Jan Červenka

Dubnové šetření CVVM se kromě jiného věnovalo dvěma otázkám v souvislosti s plánem na vybudování radarové stanice, která by byla součástí budovaného systému antibalistické obrany USA. Výzkum zjišťoval postoje české veřejnosti k samotnému záměru umístit radar právě v ČR a rovněž to, zda podle mínění občanů by se o americké radarové základně na českém území mělo či nemělo rozhodovat v referendu.

Tabulka 1: Souhlas/nesouhlas s vybudováním radarové základny v ČR¹

	IX/2006 ²	II/2007	IV/2007
rozhodně souhlasí	5	6	6
spíše souhlasí	19	19	20
spíše nesouhlasí	26	23	25
rozhodně nesouhlasí	36	38	43
neví	14	14	6

Pozn.: Procenta ve sloupci

¹ Otázka: „Spojené státy americké nedávno oficiálně požádaly vládu ČR o možnost postavit na území ČR radarovou stanici, která by byla součástí systému americké protiraketové obrany. Souhlasíte nebo nesouhlasíte s tím, aby v ČR byla umístěna tato radarová stanice? Rozhodně souhlasíte, spíše souhlasíte, spíše nesouhlasíte, rozhodně nesouhlasíte?“

² V září 2006, kdy ještě nebylo známo, jaká součást amerického antibalistického systému by měla být umístěna právě v České republice, se položená otázka týkala obecně umístění „základny americké protiraketové obrany“.

Šetření ukázalo (viz tabulku 1), že více než dvoutřetinová většina (68 %) občanů s případným vybudováním americké radarové základny protiraketové obrany u nás nesouhlasí, když čtvrtina (25 %) uvedla, že nesouhlasí „spíše“, a více než dvě pětiny (43 %) dokonce vyjádřily „rozhodný“ nesouhlas. Naopak pro vybudování základny se vyslovila čtvrtina (26 %) dotázaných, když 6 % uvedlo, že s umístěním radaru u nás „rozhodně souhlasí“, a 20 % se vyjádřilo, že „spíše souhlasí“. 6 % oslovených se v této záležitosti nedokázalo rozhodnout.

Porovnáme-li aktuální výsledky s předchozím výzkumem z února tohoto roku, vidíme zřetelný nárůst podílu odpůrců umístění amerického antibalistického radaru v ČR o sedm procentních bodů na úkor podílu nerozhodnutých, který se o osm procentních bodů snížil, zatímco podíl zastánců umístění radaru v ČR zůstal statisticky beze změny. V září 2006, kdy se CVVM této problematice věnovalo poprvé, byla respondentům předkládána otázka týkající se obecně případného umístění americké základny protiraketové obrany na území ČR bez upřesnění, o jakou část systému by se mělo jednat, byl výsledek statisticky obdobný výsledkům únorového výzkumu (viz tabulku 1).

Tabulka 2: Souhlas/nesouhlas s radarem podle stranických preferencí (%)

	ODS	KDU-ČSL	Zelení	ČSSD	KSČM
Rozhodně souhlasí	15	4	1	4	3
Spíše souhlasí	38	20	22	13	1
Spíše nesouhlasí	23	29	24	28	13
Rozhodně nesouhlasí	18	42	43	54	81
Neví	6	5	10	1	2

Pozn.: Procenta ve sloupci

Z hlediska stranických preferencí (viz tabulku 1) má případné umístění radaru v ČR relativně vyšší podporu mezi příznivci ODS, kde souhlasící převažují nad nesouhlasícími v poměru 53 % : 41 %. Voliči ostatních stran pak myšlenku základny většinou odmítají, když u opoziční ČSSD a zejména KSČM je odpor relativně silnější než u obou menších stran vládní koalice, byť i mezi voliči těchto stran je rozhodný nesouhlas jednoznačně nejčastější odpovědí. Obecně platí, že na pravolevé škále podpora zbudování radarové základny v ČR klesá zprava doleva.

Z hlediska ostatních sociodemografických znaků relativně vyšší podíly souhlasu šetření zaznamenalo mezi muži, absolventy vysokých škol a dotázanými s dobrou životní úrovní. Naopak rezolutněji proti základně se vyslovovali lidé starší 60 let, ženy a dotázaní, kteří životní úroveň své domácnosti vnímají jako špatnou.

Druhá otázka bloku se týkala případného referenda o umístění americké protiraketové základny u nás.³

Tabulka 3: Měli by o radarové základně rozhodovat občané v referendu?

	IX/2006 ⁴	II/2007	IV/2007
Rozhodně ano	49	46	46
Spíše ano	29	27	31
Spíše ne	10	13	12
Rozhodně ne	4	6	6
Neví	8	8	5

Pozn.: Procenta ve sloupci.

³ Otázka: „Domníváte se, že by o případném umístění americké radarové stanice u nás měli rozhodovat občané v referendu? Rozhodně ano, spíše ano, spíše ne, rozhodně ne?“

⁴ Otázka pokládaná v září 2006 se týkala referenda k nespécifikované základně americké protiraketové obrany.

Z výsledků zachycených v tabulce 3 je zřejmé, že případné referendum v této otázce má podporu tří čtvrtin (77 %) občanů, zatímco názor, že o základně by neměli rozhodovat lidé v referendu, vyjádřilo 18 % dotázaných. V porovnání s únorem 2007 je v dubnu zjištěná podpora referenda o čtyři procentní body vyšší, zatímco podíl odpůrců se významně nezměnil.

Tabulka 4: Postoj k referendu o radaru podle postojů k jeho vybudování v ČR

	stoupení	odpůrci
rozhodně ano	12	62
spíše ano	35	28
spíše ne	32	5
rozhodně ne	16	2
neví	5	3

Pozn.: Procenta ve sloupci.

Tabulka 5: Postoj k referendu o radaru podle stranických preferencí

	ODS	KDU-ČSL	Zelení	ČSSD	KSČM
rozhodně ano	29	44	39	54	76
spíše ano	32	36	32	33	14
spíše ne	22	9	19	9	3
rozhodně ne	12	2	3	3	2
neví	5	9	7	1	5

Pozn.: Procenta ve sloupci.

Podrobnější analýza přitom ukázala (viz tabulku 4), že proti referendu v této otázce se vyjadřují hlavně stoupení vybudování radarové základny v ČR, ačkoli ani mezi nimi postoj proti referendu nepřevažuje. Mezi nesouhlasícími s umístěním radaru na českém území se na druhou stranu vyjádření proti referendu objevovala pouze sporadicky. Této skutečnosti pak odpovídají i další zjištěné sociodemografické diference, které víceméně kopírují diference zaznamenané v souvislosti s postoji ke zřízení americké radarové základny u nás. Stoupení referenda přitom větší či menší měrou převažují ve všech významných skupinách, což platí i o voličích jednotlivých stran (viz tabulku 5).